

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 6. De Electione per Scrutinium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

deolvitur, & Compromittentes sibi imputare debent, quòd in Compromissarios tam negligentes potestatem eligendi transtulerint, & ita valet Regula, quòd Procurator Domino noceat negligendo, non tamen in committendo. *Cap. si Compromissarius. 37. de election. in 6.*

Quæres duodecimo. Quid est electio per scrutinium? *32.* Forma scrutini in his formalibus. *cap. quia propter. 42. de election. consistit, "ut præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt*

"commodè interesse, assumantur tres
"de Collegio fide digni, qui secretè &
"sigillatim vota cunctorum diligenter
"exquirant, & in scriptis redacta mox
"in communi publicent, nullo prorsùs
"appellationis obstaculo interjecto, ut
"is collatione votorum inter se habitâ
"eligatur, in quem omnes, vel major
"& sanior pars Capituli consentit." In
hac forma, cùm omnia ferè sint substantialia, plurimæ sunt difficultates, pro quibus expediendis specialem §. duximus exponendum,

§. Sextus.

DE

Electione per Scrutinium.

Quæres primo. Quot sunt partes scrutini? *32.* Quinque. *1mo.* Electio scrutatorum. *2do.* Ipsum scrutinium, seu secreta suffragiorum collectio per scrutatores facta. *3tio.* Scrutini publicatio. *4to.* Suffragiorum collatio. *5to.* Decretum capitularis & communis electionis.

Quæres secundo. Quæ ad electionem scrutatorum requiruntur substantialia? *32.* Sequentia: *Primum substantiale.* Scrutatores, uti vocantur *in cap. Cumana. 50. de election.* ab Electoribus capitulariter congregatis vel per publicum scrutinium, vel per compromissum assumi, nequaquam autem sese ingerere debent. Attamen Abbas Panormitan. quem sequitur Laym. electionem valere putat, si tres de Capitulo, aliis videntibus & tacentibus, aliorum vota scrutari incipiant: quia cùm agatur de re meritoria

& concupiscibili, tacentes habentur pro consentientibus. *2dum substantiale.* Numero tres, nec plures, nec pauciores esse debent, quamvis *Gloss. in cit. cap. quia propter. Verb. sanior.* velit ternarium numerum non esse de substantia, dummodò tot sint Inquisitores, ut fraus fieri non possit. *3tium.* De Collegio, non præcisè viduatæ Ecclesiæ, sed de Collegio eligentium esse debent. Quamvis Canonistæ Germani sustineant, quòd in Germania per consuetudinem extranei in scrutatores assumi valeant.

Quæres tertio. Quæ essentialiter requiruntur ad scrutinium? *32.* Sequentia: Substantiale primum est, ut à scrutatoribus cunctorum votum exquiratur, uno igitur eligentium præterito non valet electio. *2dum.* Ut exquirantur secretè, hoc est, seorsim ab aliis de Collegio, ut

G 3

quisque

quisque liberiùs votum suum dicere possit. *3^{ium}*, ut exquirantur *sigillatim*; non enim bini vel terni, sed seorsim & separatim audiendi sunt singuli. *4um*. Ut vota cunctorum secretè & sigillatim à tribus scrutatoribus exquisita redigantur in scriptis sive per scrutatores singulos, sive ex aliorum consensu, per unum ex ipsis, sive per tabellionem cum ipsis adhibitum, qui extraneus, etiam Laicus esse potest. In praxi scrutatores vota daturis adjurant, ut secundùm DEUM & conscientiam suam in eum vota dirigant, quem Ecclesiæ utilem & magis idoneum existimant. Postquam singulorum vota exceperunt, interrogant, quare consentiant in eum, quem nominant, quo zelo, ob quæ merita & qualitates denominati. Ad evitandas fraudes scrutatores à propriis personis incipiunt, & ex tribus duo scrutantur votum tertii, dein is, à quo votum datum, cum alio inquit in votum secundi, postea duo inquisiti votum tertii exquirunt. Post exquisita vota scrutatorum, ab eo, qui Capitulo præsidet, votum exigitur. Deinde ab aliis secundùm dignitatis vel antiquitatis prærogativam.

Quæres *quarto*. In quo consistit scrutini publicatio? *ꝛ*. Postquam vota in scriptum sunt redacta, mox, hoc est: in continenti, nullo actu extraneo interposito, vota in communi publicari debent. Hæc publicatio in communi juxta aliquos in hoc consistit, quòd integer eorum numerus publicè quoad congregationem totam Capituli proferatur, non exprimendo, in quorum favorem vota data fuerint, vel quot ex Electoribus

ad hanc vel illam personam descenderint, sed tantùm numerum personarum, quæ suffragium tulerunt, explicando, v. g. dicendo: Vota, quæ à Dominis exquisitis exquisivimus, sunt universatim v. g. 20. Ita *Tambur. de jure Abbat. tom. 1. disput. 5. q. 6. n. 15. Barbof. lib. 1. jur. Ecclesiast. cap. 19. n. 216.* Alii publicationem scrutini in hoc consistere volunt, quòd Scrutatores palàm coram Capitulo Electum, vel si plures sint, Electos nominent, & quot vota quilibet habuerit, enuntient. Ita *Passerin. de election. cap. 19. n. 1. § 4. Lud. Engel. h. t. n. 36.*

Quæres *quinto*. Quis publicati scrutini effectus? *ꝛ*. Publicato ita scrutinio Electores variare nequeunt; quia officio suo functi sunt. *cap. publicato. 58. de election. junct. Glossa. verb. variare.* Et res desit esse integra, *cap. in causis 30. cap. Ecclesia vestra. 48. de election.*

Quæres *sexto*. In quo consistit collatio? *ꝛ*. Post publicationem scrutini à Scrutatoribus statim votorum collatio fieri debet, utrumque de substantia est, ut videlicet fiat, & statim fiat. *cap. Cummana. 50. cap. publicato. 58. de election.* Collatio autem numeri ad numerum, zeli ad zelum, meriti ad meritum facienda est, ut si voces Electorum in diversos esse dispersas contingat, quis à majori & saniori eligentium parte electus fuerit, appareat. *cap. in Genesi. 55. de election.*

Quæres *septimo*. In quo consistit electionis decretum? *ꝛ*. Si facta collatione pro uno majorem & saniozem Capituli partem esse inveniatur, decretum formari debet, hoc est: ab uno ex Scrutatoribus,

toribus, vel Electoribus, vel electionis Præfide clarâ & distinctâ voce dici debet: Ego nomine meo & mihi consentientium in Prælaturum hujus Ecclesiæ eligo, & electum promulgo N. N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti. Hoc decretum de substantia electionis est, nec ante promulgatum hoc decretum electio perfecta est. Cujus ratio: quia in forma scrutini sunt quasi duæ electiones, una singulorum optio & suffragatio est, quæ fit in Scrutinio, altera communis, capitularis, & solemnis electio est, & hæc per præfatum decretum fit, quod in continenti formandum est, juxta *cap. cum post petitam. 46. de election.*

Quæres octavo. Quid requiritur, ut pro uno major sit & sanior pars eligentium? R. Imprimis non sufficit unum habere plura vota respectu aliorum, qui pauciora habuerunt. *Cap. Ecclesia vestra. 48. de elect.* Sed debet habere plura vota respectu totius Capituli præsentis, ita ut si sint 12. vocales, saltem septem habeat vota. *Cap. Cumana. 5. de election. cap. feci. 23. eod. in 6.* Quicumque autem excessus ultra medietatem sufficit, etsi foret unius medii voti, v. g. si essent 13. vocales, sufficeret, quod haberet septem vota; de illo enim verificaretur, quod in illum major pars Capituli consensisset. *Passerin. cap. 19. de election. n. 18.* Præterea pro uno major & sanior pars Capituli stare debet, ideoque si altera pars eligentium numero, altera auctoritate & Electi meritis excellat, neutra valet electio; conjunctim enim & à majori & saniori parte esse debet, *cit. cap. Ecclesia vestra.* Si tamen alterius partis numerus sit

duplò major, electio indistinctè valet. *cap. si quando. de elect. in 6.* Excipiuntur electiones Regularium, in quibus, ut loquuntur Interpretes, non attenditur, quænam pars sit sanior, cum omnes bono zelo, & ex consideratione meritum ad electionem processisse præsumantur. *Arg. Clement. Exiui. de verbor. signif. 5. demum.*

Quæres nono. Quibus electionibus forma scrutini præscripta? R. Illis electionibus forma scrutini præscripta est, in quibus Prælatus generalem & ordinariam jurisdictionem, & Ecclesiam in perpetuum titulum obtinens eligitur; Consilium enim Lateranense in *cap. quia propter.* electioni Prælatorum in Ecclesiis viduatis formam præscribit, Ecclesiæ autem viduatae sunt, quæ Pastorem veluti sponsum suum amiserunt. Quavis igitur soli Episcopi proprio vinculo spiritualis matrimonii suis Ecclesiis sint conjuncti, *can. sicut. 39. caus. 7. q. 1.* Attamen vinculum spiritualis matrimonii latius accipiendo, alii Ecclesiarum Collegiatarum Prælati & Sponsuvarum Ecclesiarum & Pastores, ac per obitum eorum Ecclesiæ viduatae appellantur, *cap. ne pro defectu. 41. de election.* Ac proinde in eorum Electionibus forma *cap. quia propter.* servanda est, nisi fortè tempore immemoriali alia eligendi consuetudo alicubi fuerit observata, vel Privilegium Apostolicum habeatur. Sic in plerisque Abbatibus Abbates perpetui per vota secreta in scripturam redacta & in calicem missa eliguntur, ita ut eligens nec ipsis Scrutatoribus innotescat, quod à rigore *cap. quia propter.* deviare dignoscitur.

Quæ-

Quæres decimo. An in electione Prælatorum Regularium non perpetuorum forma scrutini servari possit? R. Affirm. contra Fagnan, & alios; quamvis enim *Trid. Sess. 25. de Regular. cap. 6.* ita disponat: "In electione Superiorum (intellige Regularium) quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quæ omnia rectè & sine ullâ fraude fiant, imprimis sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum electorum nomina nunquam publicentur; si verò contra hujus Decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit." Non obstante hoc Decreto, sive Electores sua vota dent in scriptis, sive ea coram Scrutatoribus vivâ voce proferant, vota adhuc secreta dari censentur, eò quòd in secreto & seorsim ab aliis, qui sunt de Collegio, dentur, quod per declarationem S. Congregationis confirmatur. Si electi fuerint à Superioribus aliqui, qui vota omnium recipiant, electio secreta & canonica reputabitur. Ita *Tamburin. tom. 1. disp. 5. q. 6. n. 10. Garzias. p. 5. de benef. c. 4. n. 187. Passerin. & alii.*

Quæres undecimo. An quando ex scrutinio peracto communis & canonice electio sequi non potest, eò quòd vota in duos si sit æqualia, vel inter plures nominatos nullus majora respectu totius Capituli habeat, necessàriò ad novum scrutinium procedi debeat, vel locus detur accessui minoris partis ad majorem? Casus obvius esse scitur. R. 1mo. Quando

electio juxta rigorem *cap. quia propter.* celebranda est, accessus minoris partis ad majorem locum non habet. Ratio est: quia de substantialibus hujus formæ est: quòd vota in ipso scrutinio secretè dentur ac sigillatim, ideoque consensus postmodum superveniens nihil operatur, juxta *cap. auditis. 29. de election.* Quando autem majori vel æquali parti accedit minor, illa consensus suum palàm extra scrutinium, imò scrutinio jam perfecto declarat, ac ita publicato scrutinio variat, contra *cap. publicato.*

2do. Quando rigor *cap. quia propter.* non servatur, quamvis tunc Electores variare non possint, si quis in scrutinio majora vota reportavit, cùm talis variatio in nominati, qui per sufficientia vota jus acquirere cœpit, præjudicium cederet; si tamen nullus nominatus vota sufficientia habeat, publicato scrutinio ante factum commune Decretum electionis minoris partis ad majorem valet accessus. Cui non obstat *cap. publicato.* Illud enim de publicato loquitur scrutinio, ex quo solennis electio sequi potest. Nec est *cap. auditis.* quia ibidem votorum post promulgatum commune electionis Decretum factus fuerat accessus. Nec *cap. in electionibus. 2. de election. in 6.* Ubi vota conditionata, alternativa & incerta reprobantur; nam accedentes seu eligentes illum, quem jam plures nominarunt, nec dant votum conditionatum, nec incertum, cùm absolutè illam eligant personam, quæ in scrutinio plura vota reportavit, & quam utpote à pluribus nominatam dignam & habilem rationabiliter præsumunt.

3tio. Specialiter in electione summi Pontificis valet accessus; si enim nullus Cardinalium duas tertias in scrutinio habuerit, per accessum alium in Pontificem nominare possunt, quem prius in scrutinio non nominarunt, dummodò hic unum saltem votum in prævio scrutinio habuerit; in electionibus quoque Abbatissarum, quando aliqua à majori parte Capituli, sed non à duabus partibus electa est, aliæ Moniales ad eam accedere, & sic post publicatum etiam scrutinium variare possunt. *cap. indemnitatibus. 43. §. sanè. de elect. in 6.*

Quæres duodecimo. Si in aliqua electione forma scrutinii, ut facillè fieri po-

test, exactè non fuerit observata, an electio ipso jure irrita? R. Electionem ipso jure irritam esse, ita ut à Superiore per sententiam rescindi valeat, ac si ab initio irrita fuisset; si tamen non rescindatur, eò quòd nemo se opponat, electio firma manet, & electus in conscientia tutus est, cum naturalis obligatio ex eligentium consensu orta subsistat, & postquam per triennium electus & confirmatus non impugnatus, seu in quietà possessione fuit, etiam in foro externo amplius molestari nequit, per Regulam Cancellaria 33. de triennali possessione.

J. Septimus.

De iis, quæ fiunt post Electionem.

Quæres primo. Quid peractà electione faciendum? R. 1mo. Formandum est electionis decretum in scripto continens eligentium nomina, assensum & subscriptiones singulorum, Electi nomen & dignitatis titulum, cum scrutinio, votorum publicatione, collatione, electione, & Capituli sigillo. 2do. Electio Electo, ut consensum det, præsentanda. 3tio. Habito consensu Electi sequitur confirmatio. 4to. Habitâ confirmatione sumenda consecratio.

Quæres secundo. Qualiter consensus in electionem ab Electo præstandus? R. Post canonicè factam & publicatam electionem electio Electo quamprimùm intimari debet, *cap. quam sit. 6. de election. in 6.* & quidem intra octo dies ab eo tempore, quo commodè potuerunt, com-

R. D. Schnorrenberg Instit. Jur. Can.

putandos. *cap. cupientes. 16. §. eaterum. de election. in 6.* quod si non fiat, non electus, sed Electores triennali suspensione ab omnibus beneficiis suis, quæ in ipsa Ecclesia, de cujus electione agitur, obtinent, puniuntur. *ibid.*

Quæres tertio. Qualiter Religiosus electus electioni consentire potest? R. Si Electus sit persona non sui juris, uti Religiosus, qui velle & nolle non habet, absque licentia Superioris sui electioni extra suam Ecclesiam vel Ordinem de se factæ consentire non potest, & si consentiat, consensus præstitus non tenet, & in pœnam præsumptionis electio eadem ipso facto viribus evacuat omnino, quamvis postea Superioris accedat consensus. *Cap. si Religiosus. 27. de election. in 6.* Ideo Electus, vel potius Ele-

H Electores